

Секція 5. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності в умовах Індустрії 4.0.

Свіщова Н. С.

аспірант, асистент кафедри Менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Розвиток процедури вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності з урахуванням Індустрії 4.0

В останні роки тема економічної оцінки інтелектуальної власності набуває все більшої актуальності і активно входить в реальне життя, впливаючи на ефективність економіки. Важливість цієї теми в рамках сучасної економічно-інноваційної стратегії важко переоцінити. Досить згадати, що Нобелівська премія 2018 року в області економіки була присуджена саме за дослідження впливу технологічних інновацій при довгостроковому макроекономічному аналізі [1].

З точки зору інтелектуальної власності, кожна революція, як правило, впроваджувала щось нове - інновації, що в свою чергу зумовили серію змін у всіх галузях економіки та розповсюдження нових патентів та конструкцій. Але у порівнянні з попередниками, Індустрія 4.0 перевершує очікування і швидко змінює основи багатьох областей, включаючи інтелектуальну власність [2].

Щодо патентів, то світовий підйом заявок на патенти в минулому десятилітті є безпрецедентним. Правління Всесвітньої організації інтелектуальної власності повідомило, що загальна кількість заявок на патент у світі в 2011 році перевищила 2 мільйони, вперше з темпом зростання майже 8% лише за один рік з 2010 року. Телекомунікації, швидка еволюція мобільних телефонів до смартфонів, пов'язане з цим поширення мобільних додатків та

розгорнуті патентні війни (наприклад, між Apple та Samsung) свідчать про високу швидкість змін за останнє десятиліття.

Вибір підходів та методів оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності має здійснюватися на підставі таких принципів, як достовірність, об'єктивність, універсальність, послідовність, надійність, адекватність, практичність та з критерієм грошових витрат [3].

Процедура оцінки включає в себе наступні етапи [4]: вивчення спеціальної літератури по оцінюваному об'єкту інтелектуальної власності; вивчення та пошук аналогів ОІВ; маркетингові дослідження ринку з використання ОІВ; збір та аналіз вартісних даних з розробки та реєстрації аналогічних ОІВ; виконання розрахунків; аналіз і узгодження результатів; висновки оцінювача; складання Звіту про оцінку майнових прав інтелектуальної власності.

В умовах формування передумов для переходу до Індустрії 4.0, зростання кількості технологій та скорочення часу корисного використання інновацій, важливим у оцінюванні вартості ОПІВ є життєвий цикл оцінюваного об'єкта.

Управління процесом створення, охорони і використання патентоспроможного результату інтелектуальної діяльності здійснюється поетапно в часі. Етапи управління результатом інтелектуальної діяльності відповідають етапам його життєвого циклу. Життєвим циклом результату інтелектуальної діяльності називається поетапний процес його існування, починаючи від планування результату інтелектуальної діяльності і закінчуючи переходом створеного на його основі об'єкта інтелектуальної власності в суспільне надбання [5, 69]. Класично виділяють п'ять етапів життєвого циклу ОІВ: створення, набуття прав, використання (комерціалізація), захист, утилізація.

З настанням Індустрії 4.0 головною метою ефективного управління інтелектуальною власністю підприємств є зробити процес створення і існування результату інтелектуальної діяльності не тільки безперервним, а й циклічним. Щоб зробити процес створення безперервним і циклічним, виділимо п'ять етапів управління ОПІВ. Для забезпечення процесу циклічності та безперервності етап комерціалізації отриманого об'єкта інтелектуальної власності повинен збігатися або перетікати в випереджуючий етап створення

подальшого результату інтелектуальної діяльності, створеного на базі раніше отриманого, тобто давати початок життєвого циклу нового ОПІВ.

Підсумовуючи вищезгадане, з переходом до Індустрії 4.0 життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності має вдосконалюватися, бо з урахуванням швидких змін в технологіях, ОПІВ стають дуже чутливі до технічного старіння і строк їхньої корисної експлуатації скорочується.

Існуючі підходи до економічної оцінки інтелектуальної власності не в повній мірі дозволяють охопити можливості оцінювання з урахуванням стрімкого зростання кількості технологій та скорочення часу їх корисного використання, а загалом і життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності, тому виникає необхідність розробки нового інструмента оцінки. Подальші дослідження повинні бути орієнтовані на розвиток підходів та методів вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності та науково обґрунтувати актуальність розробок з огляду на Індустрію 4.0.

Список використаних джерел:

1. Old.nobelprize.org, (2021). [online] Available at: <https://old.nobelprize.org/eco-press.pdf?_ga=2.151663408.843139967.1538992785-977446196.1538476224> [Accessed 31 March 2021].
2. Свіцова Н. С. Деякі проблеми розвитку сфери інтелектуальної власності в контексті Індустрії 4.0 [Електронний ресурс] / Н. С. Свіцова, П. Г. Перерва // Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри : матеріали 7-ї Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності, 27 вересня 2019 р. : електрон. зб. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2019. – С. 280-285. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43514>
3. Капіца Ю., Мальчевский І., Аралова Н., Федченко Л. Оцінка вартості інтелектуальної власності в наукових організаціях. – Вісник НАНУ. – 2002. – № 7. – С. 38-45.]
4. Теоретичні та методичні засади оцінки вартості інтелектуальної власності: Монографія /О.П.Орлюк, О.Б. Бутнік-Сіверський, Л.Ю. Федченко, Г.О. Андрощук та ін. – К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2011. – 726 с., с. 305

5. Ксенофонтowa М.М. Інтелектуальна власність: у схемах і таблицях: навч. посіб. / М.М. Ксенофотова, В.П. Самодай, С.Г. Дубовик. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2014. – 292 с, с 69.

Скоробогатова Н.Є.

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки
КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Результативність витрат вітчизняних підприємств на інновації

Забезпечення конкурентоспроможного положення підприємства неможливе без його активної інноваційної діяльності. Останнім часом спостерігається складна ситуація щодо економічного, політичного, соціального життя суспільства. Аналіз даних звітності українських підприємств свідчить про нестабільність їх фінансового стану. В умовах обмеженості власних фінансових ресурсів власники підприємств більшу увагу приділяють формуванню забезпеченості оборотними коштами. Як видно з рис. 1, більша питома вага у складі активів підприємств припадає на оборотні активи, причому з 2015 року розрив між обсягами оборотних та необоротних активів зростає:

Рис. 1 – Динаміка обсягів оборотних та необоротних активів підприємств, 2013-2019 рр. (побудовано автором за даними [1])